Tukholma - 4.8.1953

Hyvä toveri.

Kiitos kirjeestäsi. Tai oikeammin kahdestakin. Toisen kirjeen sain jo aikoja sitten ja toisen juuri nyt palautettuna Suomesta. Olit asoittanut sen Helsinkiin Sos. dem. puoluetoimistoon. Näytit olettaneen, että olisimme siirtyneet sinen oikein asumaan ja työskentelemään. Tämä oli kuitenkin vain pikavisiitti ja lähinnä tunnustelumatka jotta näkisimme mitä sanovat kommunistit sekä Helsingissä että Moskovassa. Haastattelu tosin oli laadittu muotoon josta voisi päätellä että hän on ”nyt palannut kotimaahan”. Niin käsittivät asian kommunistit ja yrittivät ampua täydellä tykistöllään. Matkamme Suomeen oli joka suhteessa mitä antoisin. Leskinen, Pekkala, Tanner, Hakkila y.m. puoluetoverit tahtoivat erityisesti osoittaa, että olemme hyvin tervetulleita jälleen kotimaahan ja siksi he järjestivät matkamme oikein juhlamatkaksi. Kaikesta päättäen ja lähiaikoina ehkä ensi vuoden aikana siirrymmekin sinne, sillä siellähän on meidän todellinen työkenttämme.

Mutta Sinua, hyvä veli, ja Sinun kuntoasi me ihmettelemme. Juuri jubileerasit 80 vuotta ja jälleen olet tuollaisella pitkällä turneella. Eikä se näytä olevan mikään virkistysmatka vaan vakavaa työtä. Raivaajasta olemme nähneet ja Amerikan Äänestä kuulleet, että työskentelet sielläkin täydellä höyryllä. Ja jälki tulee hyvää kuten aina siellä, missä Sinä liikut. Onneksi olkoon.

Suuren maailman tapahtumista olisi paljonkin kirjoitettavaa. Stalinin kuoleman seurauksena on maailmameno muuttunut paljon enemmän kuin parhaimmatkaan tarkkailijat vielä osasivat arvioida. Käsitykseni mukaan maailman historian merkityksellisimmät luvut tämän hetken ja monien lähivuosien ajalla kirjoitettaisiin Kremlissä maaliskuun 1 – 5 päivinä. Stalinin paarien äärissä niinä hetkinä kun diktaattori teki kuolemaa. Nämä luvut kirjoitti lähinnä Berja todennäköisesti Molotovin ja Bulganinin tukemana, pakottamalla Melankovin luopumaan niistä etu- ja erikoisoikeuksistaan, jotka Stalin oli hänelle järjestänyt. Tässä Berja mursi Stalinin viimeisen linjan – sen linjan jonka mukaan henkilökohtaisen diktatuurin linja piti jatkuman ja diktaattorin manttelin piti siirtymän Melankoville – ja tuon linjan murtuminen oli seurauksiltaan maailmanhistoriallinen ja jatkuvan valtataistelu, toisin sanoen kannibalismi Kremlissä on vain seurausta tuosta linjan murtumisesta. Berja vaikka menettikin nyt päänsä voi ainakin iloita siitä, että hän kykeni muuttamaan kehityksen kulkua sekä Venäjällä että koko maailmassa. Hän voi noustessa hirsipuulle siukata Melankoville, että Sinä voit kyllä hirttää minut, mutta et voi kuitenkaan vetää yllesi Stalinin manttelia, sen kiusan sain minä

aikaan. Olenkin väittänyt, että valtataistelun ensimmäisen erän hävisi Melankov ja voitti Berja. Toisen erän hävisi Berja, mutta kuka sen voitti sitä en vielä vaikea sanoa. Melankovin asema näyttää hyvin vaikealta. Hän on luultavastikin saanut hyvin kalliilla ostaa puna-armeijan samaten kuin Molotovin ja Bulganin tuen voidakseen toisessa erässä lyödä Berjan. Olipa tapausten kulku Kremlissä millainen tahansa niin se asia on varman, että Moskovan kaikkeuden tila tulee jatkumaan. Kumpahan länsi nyt osaisi käyttää sitä hyväkseen. Mutta minä olen lännen suhteen hyvin pessimisti. USA on ainoa joka yrittää, mutta voi [?] kun jää aina yksin. Pelkäsin suorastaan uutta Muncheniäkin. Jos Moskova tukee Saksan ja Itävallan kysymyksessä, niin kuin se voi tehdä, tulee Englanti, Ranska ja koko Eurooppa olemaan niin onnen uuvuttama, että rautaesiripun takaiset maat saavat jäädä oman onnensa nojaan. tulee 4–5 vuoden näennäinen rauhankausi, jona aikana Moskova nuolee haavansa ja löytää diktaattorinsa.

Tilanne kotisuomessa ei myöskään näytä hyvältä. Nyt kun Moskova on joutunut heikkouden tilaan eikä voi vakavasti uhata suomea, nyt kun suurimmat ulkonaiset vaikeudet, talvisodat, jatkosodat, sotakorvaukset j.n.e. on voitettu, nyt aletaan tuhota niitä loistavia tuloksia. Nyt kun maan ainoa vihollinen Moskova ja sen viides kolona Suomessa purjehtii sumussa suurissa vaikeuksissa ja nyt kun olisi ainutlaatuinen tilaisuus vähentää kommunismin voittokulkua Suomessa, näyttää siltä kuin kaikki antikommunistiset puolueet olisivat liittoutuneet pelastaakseen kommunistit nykyisestä ahdinkotilasta. Käsitykseni mukaan korkeat tuotantokustannukset eivät ole kriisin pohjimmainen syy. Pohjimmainen syy luullakseni on siinä, että se linnarauha jonka talvisota ja sen aiheuttama ulkoinen paine pakotti eri intressipiirit, erikoisesti työmarkkinajärjestöt, ei ollut luonnollisen vapaan kehityksen ja sisäisen jalon kilvoituksen tulos, vaan pakon sanelema. Nyt kun ulkoinen paine on helpottunut, nyt veri vetää vanhoille linjoille siksi tehdään periaatetaistelu sellaisesta kysymyksestä kuin palkkojen indeksisidonnaisuus. Tuo ei ole mitään muuta kuin jatkoa sille ”periaatetaistelulle” jota käytiin 1920–30 luvuilla työehtosopimuksista. Että tilanne on päässyt näin erikoiseksi on osaksi myös tulosta siitä, että Suomen johtavilta puolueilta puuttuu auktoratiivinen johto. Kekkonen on voinut näytellä liian kauan ja liian suurta roolia. Hän loi myytin, että kukaan muu ei voi hoitaa asioita Moskovassa. Nyt kun Moskova voimavirrasta on jännitys suuresti alentunut on Kekkonen vetänyt ”tipsellinsä” sieltä pois ja pistänyt sen Suomen työnantajaliiton voimavirtaan. Niin tekee Kekkosen kaltainen taitava taktikko, joka tahtoo pysyä pinnalla keinolla millä hyvänsä presidentinvaaleihin saakka, mutta jonkun pitäisi ajatella ja hoitaa myöskin isänmaan aisaa. Toivokaamme kuitenkin, että tuo improvisoimiskykyinen ja pohjaltaan terve

kansa löytää jälleen itsensä ja myöskin [?] oikeita johtajia, joten tuskin aivan suureen pessimismiin sentään on aihetta.

Tässäpä tätä taas olikin kannunvalantaa täksi kerraksi. toivotamme Sinulle vain terveyttä ja voimia selviytyäksesi siitä pitkästä matkasta. Kuten tiedät ovat kirjeesi aina tervetulleita joten hartaasi odotamme niitä. Terveisemme Sinulle ja rouvallesi.